

ОФК-8000А, яка випромінює зеленувато-блакитне світло, відбитки стають видимими.

Використання інноваційних засобів освітлення сприяє більш ефективному й повному виявленню і фіксації слідової інформації під час проведення огляду: від різноманітних слідів біологічного походження при розслідуванні насильницьких злочинів, хімічних пасток при розслідуванні злочинів корисливої спрямованості до виявлення ознак підробки при розслідуванні майже будь-яких злочинів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика: підручник за заг. ред. д.ю.н., професора А.Ф. Волобуєва. Х.: ХНУВС, 2011. 666 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 12 квітня 2012 року № 4651-VI.URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Лозова С.М. Специфіка огляду місця події в темну пору доби. Матеріали науково-практичного семінару «Актуальні проблеми криміналістики, кримінального процесу, судової експертизи, оперативно-розшукової діяльності», присвяченого 95-річчю з дня народження професора М.В. Салтевського. Х.: ХНУВС, 2013. С. 80–83.

4. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій: науково-методичні рекомендації / В.В. Кікінчук, К.Л. Бугайчук, В.О. Малярова, Т.П. Матюшкова. Харків: ХНУВС. 2018. 101с.

Лось Юлія Романівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ

№ 1 Національної академії внутрішніх справ;

Мировська Анна Всеволодівна,

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ДАКТИЛОСКОПІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Сучасний стан криміналістики дає можливість із високою достовірністю встановити особу за слідами її долонь чи пальців рук. Більше того, ідентифікація є цілком можливою і за відсутності повних відбитків і навіть невеликих уривків папілярних ліній – з використанням пороскопії й еджеоскопії, тобто визначення особливостей будови вихідних протоків потових залоз у папілярних лініях та конфігурації країв самих папілярних ліній, їх початків і закінчень. Для ідентифікації можуть використовуватися й відбитки окремих ділянок долонь. Сліди рук, що виявлені на місці події, є незаперечним доказом того, що певна особа знаходилася на цьому місці.

Дактилоскопична експертиза, як і раніше, залишається найпоширенішим видом спеціального дослідження, зважаючи на те, що відбитки пальців рук – це «традиційна складова» місця події за багатьма видами злочинів. З огляду на це напрям потребує активного розвитку з метою підвищення ефективності діяльності експертів.

Однією з найгостріших проблем залишається забезпечення належної якості досудового розслідування. Основною метою криміналістики є наукове забезпечення практичної діяльності органів досудового розслідування по боротьбі із злочинністю. Потрібно сказати, що швидке і повне розкриття злочинів досягається в ході саме досудового розслідування. Використовуючи досягнення природних і технічних наук, вивчаючи і узагальнюючи практику розкриття злочинів, криміналісти створюють нові, досконаліші методи і засоби боротьби із злочинністю [5, с. 175].

Значна кількість злочинів, розкритих з допомогою дактилокартотек, привела до певної ейфорії і зміщення акцентів в сторону інформаційно-пошукової діяльності та ідентифікаційних дактилоскопичних досліджень. Пріоритетним став розвиток АДІС, їх методичної і технічної бази, а процеси виявлення, вилучення, експертизи слідів рук, в якійсь мірі, відійшли на задній план. І цілком закономірно, що це не могло не позначитись на стані дактилоскопичної експертизи.

Автоматична ідентифікаційна дактилоскопична система (далі – АДІС) аналізує ознаки в закодованих слідах, перевіряє їх по десятках тисяч відбитків, внесених до масиву та видає список найбільш схожих відбитків, які потім перевіряються оператором власноруч. За даними дактилоскопичної реєстрації є можливість встановити особу невідомого трупу, розшукати осіб, що зникли безвісти, встановити особу, причетну до вчинення кримінального правопорушення. Особливу увагу практичних працівників органів досудового розслідування та прокуратури націлено на якість збору і обробки дактилоскопичної інформації осіб, причетних до учинення злочину при огляді місця події та в лабораторних умовах [7, с. 294]. Але іноді в базі АДІС наявна велика кількість непотрібних слідів рук та непричетних осіб, що ускладнює роботу дактилоскопичного дослідження. Причиною цього є те, що при призначенні дактилоскопичних експертиз слідчі не вважають за необхідне перевіряти сліди рук, визнані придатними для ідентифікації, за відбитками рук зазначених осіб. Лише мала частка судово-дактилоскопичних експертиз, що призначаються ставити завданням перевірку слідів рук за дактилокартами потерпілих, а з прийняттям змін у законодавстві, що стосуються порядку призначення судових експертиз (призначення ухвалою слідчого судді) ця частка стала ще меншою. Друга причина – ненадання слідчими дактилокарт потерпілих буває те, що останні відмовляються надавати свої відбитки рук, боючися, можливо, що

вони можуть бути використані неправомірно або, що розкриються якісь факти з їх кримінального минулого.

Існують випадки, коли слідчому та оперативному працівнику цілком достатньо знання криміналістичної техніки для проведення попереднього дослідження предметів, яке передбачає вміння виявляти, оглядати, аналізувати, вилучати, фіксувати, готувати порівняльні зразки, порівнювати і робити в ході порівняння відповідні висновки. Так, аналізуючи малюнок повного і чітко видимого відбитка пальця, виявленого на місці події, слідчий може визначити, що він є дуговим. Якщо ніхто з осіб, причетних до злочину, дугових узорів на пальцях рук не має, то зроблений слідчим з проведеного порівняльного дослідження висновок спонукає до певних наслідків. Слідчий не буде призначати експертизу, а направить свої зусилля на виявлення осіб, причетних до злочину, які мають дугові узорів на пальцях рук. Припустимо, що внаслідок вжитих заходів виявлено особу, причетну до злочину, яка має на пальцях рук дугові узорів. Якщо відбиток чіткий, ясний, повний, то слідчий може вирішити питання, чи не даною особою залишений слід. Отриманий результат буде використаний для встановлення нових доказів, наприклад, для розшуку викраденого. Одночасно слідчий призначить дактилоскопічну експертизу, оскільки факт виявлення слідів рук особи на місці злочину завжди виступає серйозним доказом у провадженні [6, с. 80]. Для того, щоб слідчий зміг ефективно здійснити вищезазначені дії, потрібно застосувати певні засоби, прийоми та методи, які, на мій погляд, потрібно постійно удосконалювати.

Отже, складність і багатоаспектність проблеми збирання, дослідження і використання дактилоскопічної інформації в процесі розслідування та розкриття злочинів зумовлюють необхідність подальшої розробки наукових і правових основ діяльності органів прокуратури та слідства, експертів, удосконалення засобів, прийомів, методів роботи з дактилоскопічною інформацією.

Список використаних джерел

1. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Іщенко та ін. Київ, 2015. 704 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. №4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4651>. (Дата звернення 01.11.2020).

3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001, редакція від 25.09.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4651>. (Дата звернення 01.11.2020).

4. Береговець Я.Р. Важливість загальнообов'язкового дактилоскопіювання населення в розкритті злочинів і встановленні осіб невідомих трупів. 2018. URL: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/21_11_2018/pdf/12.pdf.

5. Логвиненко А.О. Проблеми використання дактилоскопічної інформації в розслідуванні злочинів. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2017. № 1. С. 174–178.

6. Криміналістика: Навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.

7. Рогатюк І.В. Напрями удосконалення використання дактилоскопічної інформації в діяльності органів досудового розслідування та прокуратури. Часопис Київського університету права. 2014. № 1. С. 292–296.

Лук'янчиков Борис Євгенович,
заступник начальника кафедри Національної
безпеки Міжрегіональної академії
управління персоналом, кандидат
юридичних наук, доцент;
Микитенко Ольга Борисівна,
здобувач ступеня вищої освіти Університету
економіки, права та інформаційних
технологій «КРОК»

АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ В РОЗСЛІДУВАННІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ І ВИБУХІВКИ

Стан злочинності в сфері незаконного обігу зброї та вибухових речовин попри всіх заходів, які запроваджує уряд, залишається достатньо високим. Так, за офіційною статистикою оприлюдненою на сайті Офісу Генерального прокурора у 2015 році кількість зареєстрованих злочинів пов'язаних з незаконним обігом зброї та вибухових речовин склала – 7409, у 2016 році – 6307, у 2017 році – 8002, у 2018 році – 7466, у 2019 році – 6204 і лише за дев'ять місяців 2020 – 4547 [1]. Зрозуміло, що фактична кількість кримінальних правопорушень в цій галузі набагато більша, оскільки слід враховувати, що даний вид злочинної діяльності надприбутковий і доволі латентний. Також, цьому сприяють бойові дії на сході нашої країни, та відсутність надійних кордонів із сусідніми країнами.

Успіх у боротьбі з даним видом злочинів напряму залежить від професіоналізму всіх працівників правоохоронних органів, їх вміння використовувати спеціальні знання і новітню криміналістичну техніку, та методичні рекомендації проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих розшукових дій як самостійно, так і з залученням відповідних спеціалістів.

Основними засобами збирання криміналістичної інформації про злочин і особу, що його вчинила, є слідчі (розшукові дії) дії, порядок провадження яких передбачено кримінально-процесуальним